# СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII — Число 143. — Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 20. червня, 1924. — VOL. XXXII. — No. 143. — Jersey City, N. J., Friday, June 20, 1924. — THREE CENTS


## Американська нота до Япану згідлива.

ВАШІНГТОН, 18. червня. — Американський уряд, діставши потвердження одержання своєї ноти до японського уряду в справі іміграції, подав її до публичного відома.

Ціла нота писана здержливим, уступчивим тоном. Однак вона обороняє за Злученими Державами право рішати свобідно про іміграцію. Нота вказує на те, що й Япан самий се право виразно признав у договорах, заключених з американським урядом.

### КАЖЕ, ЩО ФИЛИПИНАМ НЕ ТРЕБА ЧУЖОГО КАПІТАЛУ.

МАНІЛЯ, Филипини, 18. червня. — Генерал Вуд, губернатор филипинських островів, виголосив перед Американською Торговельною Палатою промову, в котрій сказав, що филипинські острови дійшли вже до вершка розвою під чужою рукою та що вони вже скоро будуть могти правити самими собою.

Для сього їм треба, на його думку, лишень капіталу. Однак сей капітал мусить бути свій, а не чужий. Филипинці дивляться на вплив чужого капіталу до Филипинів з підозрінием, бо бояться, що наплив здержуватиме поступ филипинської незавесимости.

### ОБСТРУКЦІЯ В ЛЕҐІСЛЯТУРІ ТРЕВАЄ УЖЕ БЛИЗЬКО 30 ГОДИН.

ПРОВІДЕНС, Ровд Айленд, 18. червня. — Демократичні сенатори стейту Ровд Айленда далі ведуть завзяту обструкцію проти републиканської більшости. Послідне засідание почалося вчора понад 29 годин тому назад і треває далі.

### ВЕЛИКИЙ ПОЧТОВИЙ СТРАЙК У КАНАДІ.

ТОРОНТО, Канада, 18. червня. — Урядники юній почтових урядників Канади відкинули нові пропозиції уряду до переговорів та заявили, що завтра всі почтові урядники Канади виходять на ґенеральний страйк.

Ґенеральний постмастер (міністер почти) заявив, що почта мимо страйку бути таки пересилана.

### ІНДІЯНИН ПРОТИ ІНДІЙСЬКИХ ЗВИЧАЇВ.

ВАШІНГТОН, 18. червня. — Серед Індіян племени Пуебльо в Новім Мексику завязалося Ново-пуеблянське Поступове Індіянське Товариство, яке поклало собі за ціль винищити серед Індіянів старі індіянські звичаї, які се товариство вважає дикими, жорстокими, нелюдяними та тиранськими.

### КАЖУТЬ, ЩО СИЛА СМИТА СКРІПЛА ЧЕРЕЗ УГОДУ З ГЕРСТОМ.

НЮ ЙОРРК, 18. червня. — В ґазетах появилася яко чутка вістка, що нюйорський стейтовий ґубернатор Смит, котрий хоче бути кандидатом демократичної партії на уряд президента Злучених Держав, заключив угоду з відомим видавцем богато ґазет Віліємом Р. Герстом, своїм давним ворогом. Се очевидно, сильно скріпилоби вигляди кандидатури Смита.

### ХОТІЛИБИ ЛА ФОЛЕТА, ЯКБИ ЛА ФОЛЕТ ХОТІВ.

СТ. ПОЛ, Минесота, 18. червня. — Так звана фармерсько-робітнича конвенція приступила по страшних сварках до ухвалення програми нової фармерсько-робітничої партії, яка має поставити своїх кандидатів та повести свою самостійну виборчу кампанію при сьогорічних президіяльних виборах.

Прихильники сенатора Ла Фолета плянують висунути його яко кандидата на уряд президента Злучених Держав. Якби він не приняв сеї кандидатури, то вони встановлять другого тимчасового кандидата, який мавби вступити зараз, як лишень сенатор Ла Фолет заявиться за приняттем кандидатури.

Як відомо, сенатор Ла Фолет виступив остро проти сеї конвенції за її коншахти з московськими большевицькими аґентами, а його приятелі видали позавчора заяву, що большевики, які попирають кандидатуру Ла Фолета, се наймити американських банкирів, які таким попертем мають скомпромітувати Ла Фолета перед виборцями.

### ПЕРЕСТРІЛИ МЕЖИ ГІРНИКАМИ А ПОЛІЦІЄЮ.

МАРИНСБЕРҐ, Вест Верджінія, 18. червня. — На громаду стейтової поліції та місцевих урядників, яка вибралася в гори шукати муншайнерів, хтось стріляв з великої відлеґлости та ранив тяжко одного з урядників, С. Вилсона на імя.

Коли нині ті самі урядники вибралися в ту саму околицю слідили за справниками понеділкової стрілянини, хтось знова став стріляти до них з далеко сягаючими рушницями. Урядники стали відстрілюватися.

Вони кажуть, що нікого не ранено. Вони найшли молодого парубка Велдона Шривера, котрого вони підозрівають, що він належить до шайки, що стріляла на урядників. Другий парубок, Джан Віґел, зголосився самий до поліції, бо хтось йому сказав, що його потребують. Його випущено за запорукою.

### НЕБУВАЛИЙ НАСЛІДОК ВІЙНИ.

ОТАВА, Канада, 18. червня. — Джан Вилфред Калґави з Торонто вніс до канадійського уряду прозьбу о удержанне, мотивуючи її в той спосіб, що наслідком війни він стовст так, що не може працювати.

Каже він, а лікарі се потверджують, що він товсне через те, що був ранений. Коли вийшов з армії, важив 192 фунти, а нині важить 440.

### ХОТІЛА ДАТИ ВАКАЦІЇ, А СПАЛИЛА 24 ДІТИЙ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, Каліфорнія, 18. червня. — Джосефіна Бертоймес, 14-літна учениця приватної школи в Плая Де Рей, підпалила школу, щоби дати її ученицям кілька днів довші ферії. Наслідок її вчинку був такий, що в школі погоріло 24 дітий. Школа була вся з дерева і стояла далеко від людських осель так, що поміч не могла скоро прибути.

### МІШАЄ МІНІСТРІВ ДО ГОРІВЧАНОГО ЗОГОВОРУ.

НЮ ЙОРК, 17. червня. — Межи свідками, що стають тут на росправу проти відомого шпига Мінса, ставав Чарлз Джансон, котрий зізнав, що міністри Мелон і Догерті мали помагати горівчаним пачкарям добувати горівку з бондованих маґазинів.

### УПЛИВ РАДІЯ НА ДОБРЕ ЗАХОВАННЄ МОЛОДЕЖИ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 18. червня. — Перед конвенцією Товариства Фабрикантів Електричних виробів до Радія виступив з промовою Кіт, відомий театральний підприємець, та заявив, що заведенне радія мало великий вплив на моральність молодих хлопців. Після обчислення уряду число судових росправ проти молодежи зменчилося від заведення радія майже на половину, і Кіт приписує сю поправу заведенню радія.

### ЗАКЛАДИ ПРО ВИБОРИ.

НЮ ЙОРК, 18. червня.— Про погляди заводових грачів на вигляди ріжних кандидатів на уряди президента Злучених Держав можуть посвідчити те, що нині прихильники Смита домагалися 2 доляри на один, що він вийде; противники Куліджа готові давати 5 долярів проти 8, що він не вийде; а прихильники Мекаду готові були давати 2 і пів доляра на 1, що він вийде.

### ЩАСЛИВИЙ УПАДОК.

В одній місцевости в Анґлії впав дванайцятилітний хлопець зі скали високої 70 метрів. Знайдено його потім, як спокійно собі сидів на скалі. Крім дрібненьких зранень нічого йому не сталося.

### ЛЮДСЬКА НЕРВОВА СИСТЕМА — ТЕЛЕҐРАФІЧНА СІТКА.

Наша нервова система кермує всіми рухами нашого тіла. При всякому й найменшому рухові відбувається у нервовій системі ціла низка функцій котрі найлекше можемо уявити собі з примірів звичайного життя. Прим. доторкнемося рукою горячого предмету, стягаємо заразже руку. Вершки (кінчини) чуттєвих нервів у шкірі подразнились. Той дотик — можна сказати — відповідає ударові на апараті Морсе. Там електрична струя йде через дріт, а тут у нерві повстає струя, котра незвичайно скоро біжить у центральний орґан. До цього руху належить лише хребетний стовб (як центральний орґан), а мозок із ним не має ніщо спільного. Як у телеґрафії струя одного проводу переноситься на другий провід так і тут у хребетному стовбі струя з чутевого нерва переноситься на нерв руху. Цей зновуж нерв переносить струю до своїх мязів і викликає рух (шарпнення, здрігнення). З якою це скорістю відбувається знаємо самі з власного досвіду. Рух цей відбувається без нашої волі. Це доказано і дослідами на живих сотворіннях. Лише що то не були люде, а жаби й инші сотворіння. Природники операційним способом виймали жабам мозок і переконалися, що діді зовсім кінчалося ділання волі, хоч сотворіння жили дальше, а виконували лише відповідні нервові рухи.

### УКРАЇНСЬКЕ КІНО.

В Ню Йорку основано недавно першу українську кінематографічну компанію. Називається „Dnipro Film Corporation".

Підприємство поклало собі за ціль виставляти українські кінематоґрафічні штуки, і в той спосіб дати й Українцям і чужинцям нагоду запізнатися з ґеоґрафією, культурою та історією України. Воно вже й почало збирати рухомі фотоґрафії з українських обходів, національних свят, зїздів у Америці. Воно роздобуло вже теж ряд кінематоґрафічних образків з великих українських подій послідних літ, головно зі світової війни та боротьби за державну независимість, та закупило ґотову фільмову штуку „Назар Стодоля" і вже в короткім часі збирається показувати сі всі рухомі образки по українських кольоніях в одній, повній програмі.

В дальшій програмі збирається „Дніпро" збирати рухомі образки зображаючі всі сторони життя українського народа в старому краю, а рівночасно запізнавати український загал в старому краю з життєм іміґрації. Остаточно наміряє воно запродукувати українські фільми чужій публиці, даючи її в той спосіб нагоду запізнати з українською творчостю на сьому полі.

### ВИСЛУГУЄТЬСЯ.

Минулого року осів у Заболотові адвокат Жид Тайхер, у якого канцелярії працює якась Полька Геля Островська. Поведінка цеї писарки є підозріла. Кажуть, що вона є в звязку з поліцією. З її спонуки в дні 1. травня поліція арештувала зовсім невинних людей, на прим. Марійку Бортей зі Заболотова, яка по тижневі тюрми після переслухання вийшла на волю, і багато инших.

### НА ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКОМУ ПОГРАНИЧУ.

Як подає „Курієр Віленьскі", сконцентровано Литовцями в містечку Ширвінти та околиці три полки правильної литовської армії, які заосмотрено в цивільні убрання. До містечка прибув голова шаулісів Скорупський. Він мав заявити, що надійшов час ударити на Вильно та здобути його, бо віленські Литовці з нетерпеливістю ждуть на визволення з польського ярма. Громадження військ стоїть у звязку з наміреною процею Литовців до Кальварії пі Вдильном.

### ПРАКТИКИ ЛЬВІВСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ.

Дня 22. травня. ц. р. арештувала львівська поліція двох робітників, членів У. С. Д. П. Івана Стецишина і Осипа Федуня під замітом кольпортажі недозволених брошур чи відозв на селі. Арештованих приміщено в поліцийних арештах при вул. Яховича. Цілий тиждень шукала за арештованими їхня родина і інтервенюючий адвокат, одначе годі їх було віднайти, бо поліція весь час твердила, що їх немає. Шукано теж і по судових вязницях але рівнож безуспішно. Щойно дня 28. травня заявили поліційні чинники, що обох арештованих відвезено до тюрми в Дрогобичі ще дня 22. травня, значить в дні їх арештовання.

### ЦАРСЬКИЙ ЗАМОК МУЗЕЄМ.

На Кримі в місцевости Лівадія,д находиться літний царський дворець, в якім бувші царі звичайно проводили літо. Теперішний російський уряд постановив відреставрувати замок, уставити назад меблі та урядити його так, як він виглядав за царських часів. В цей спосіб стане він історичним музеем, що буде давати образ життя царського дому.



## Анґлія зриває зносини з Мексиком.

ЛОНДОН, 18. червня. — Анґлійський уряд зірвав нині зносини з мексиканським урядом та приказав своїм представникам у Мексику вертати сейчас домів.

Заступництво своїх інтересів у Мексику анґлійський уряд передав американським та чілійським представникам.

### АНҐЛІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР ПРОСИТЬ АЙРИШІВ ПІДДЕРЖАТИ СВІТОВИЙ МИР.

ЛОНДОН, 18. червня. — Анґлійський уряд оголосив свою довжезну кореспонденцію з обома айриськими урядами в справі непорозуміння щодо границь межи Ірляндією та Олстером. З кореспонденції видно, які зусилля робить анґлійський уряд для удержання мира.

### АНҐЛІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР БЕРЕ УЧАСТЬ У ДЕМОНТРАЦІЇ ПРОТИ ФАШИСТІВ.

ЛОНДОН, 18. червня. — Анґлійська робітнича партія урядила в Лондоні величезну демонстрацію протесту проти вбийства італійського соціялістичного посла Метеоті сторонниками фашистського уряду Мусоліні. На демонтрації зявився і Мекдоналд, премієр анґлійських міністрів, та декотрі члени його кабінету.

Сей поступок Мекдоналда зараз почали остро критикувати в парляменті посли з консервативної та ліберальної партії та ставили в тій справі запити до Мекдоналда. Сей заявив на них, що на вічу не ухвалено ніякої резолюції проти самого італійського уряду, а лишень проти вбийників, а від спілки з ними самий Мусоліні вмиває руки.

### МУСОЛІНІ РАТУЄТЬСЯ ПЕРЕД УПАДКОМ.

РИМ, 18. червня. — Премієр Мусоліні видав заяву в справі вбиття соціялістичного посла Матеоті, що уряд поробив усі заходи, щоби арештувати та судити всіх винуватих за сей злочин. Вбийники уже мають бути арештовані, а їх спільники стежені поліцією. Поліція замкнула границі Італії, щоби вони не втекли.

### ЯПАНЦІ ВДОВОЛЕНІ ТОНОМ АМЕРИКАНСЬКОЇ НОТИ.

ТОКІО, 18. червня. — Американська нота про іміграцію зробила на японські ґазети дуже добре враження своєю лагідностю, спокоем та приязню.

### АМЕРИКАНЦІ НЕ ВІРУТЬ В ЧУТКИ ПРО ПРОДАЖУ КОРАБЛІВ РОСІЇ.

ВАШІНҐТОН, 18. червня. — Високі американські урядники висказують свої сумніви в правдивість чуток, що буцімто японський уряд мав продати москавському урядови деякі свої воєнні кораблі.

На думку американського уряду, така продажа воєнних кораблів противилабися постановам вашінґтонського договору про зменченне морських зоружень, після котрого кожда держава мала знищити надвижку кораблів, а не продавати її другій державі.

### НАЙШЛИ ПЕРЕДІСТОРИЧНУ КОПАЛНЮ.

НАРІОБІ, Британська Східна Африка, 18. червня.—Брайєн Океллі, подорожний, проспектор (пошукач природних маєтків), мисливий та торговець, відомий по всій східній Африці, подає до публичного відома, що він відкрив коло міста Кілиматенде, в території Танґаніяка, добре заховану передісторичну копалню золота.

Копалня, після догадів відкривця, малаби належати колись до фенекійців, старинного торговельного народа, що жили в Палестині коло Жидів. Копалня має ще добре заховані ґалерії та старі хідники. Найцікавійша з усего помпа до помповання води з копалні. Недалеко від копалні найдено теж людські черепи й кістяки; відкривець догадується, що се тлінні останки майнерів.

### ОКУЛЯРИ МАЮТЬ ШКОДИТИ ОЧАМ.

ЛОНДОН, 18. червня. — Клемент Джефері, відомий на всю Анґлію очний спеціяліст, виступив на відчитах з поглядом, що короткозорість у нинішних часах викликує не сліпанне над малими предметами близько очий, але вживанне окулярів, оправлених у грубі оправи. Такі оправи малиби викликати умове напружение, яке проявляється загальною нервовостю та втратою сили бачити предмети на велику віддеглість.

На його думку, треба заборонити законом носити такі окуляри й дітям і учителям.

### ПОМЕР НАЙМОЛОДШИЙ ВОЯК В СВІТІ.

РОЗЕНҐАЙМ, Баварія, 18. червня. — Тут помер нині на нервовий розстрій Отто Цика, котрого називали наймолодшим жовніром у світі.

Мав він при смерти 24 роки життя. При вибуху війни він вступив яко доброволець до німецької армії, хоча військові власти не хотіли його приняти, бо йому було всего 14 літ. Він бився наперед на західнім, а відтак на східнім фронті, брав участь у богато боях, і не був ніколи тяжко раненим.

Вернувши з війни з розбитими нервами, він став робити в електровни. Тут його кілька днів тому назад привалив обвал землі. Його чотирох товаришів добуто зпід обвалу неживими. Йому фізично не сталося нічого, але ся пригода розбила до решти його нерви, і він скоро опісля помер, не виказуючи на зовні ніякої тілесної недуги.

### НІМЕЦЬКИЙ ВИНАХІД ДОЗВАЛЯЄ ПЕРЕСИЛАТИ РАДІОМ ОПЕРИ.

БЕРЛІН, 18. червня. — Німецький винаходчик др. Стайдле придумав спосіб пересилання бездротним телефоном (радіом) театральні представлення. Роблено його способом проби в пересиланнем опери, і вони вдалися на причуд добре. Штука лежала в тому, щоби на телефоні не чути було ніяких шумів крім самого співу та слів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy | | ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи. | |
|---|---|---|---|
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign and Jersey City Rates. | | В Джерзи Ситі і заграницею. | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $2.75 |

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.



# ДИКТАТУРА БЕЗ КІНЦЯ

**Телеграми з Москви доносять, що большевицькі урядники завели латинські букви для менчих народів, поневолених Росією, як Грузії, Азербайжану, Татарів і других. На будуче сі народи малиби вживати у письмі не тих азбук, яких вони вживали досі, а латинської азбуки, якої вживають Французи, Італійці, Поляки.**

**Ся диктатура справді дуже характеристична поява.**

**Зміняти азбуку сюди чи туди по собі справа, не дуже великої ваги. Кождий народ, що має довшу історію письменности, колись зміняв свою азбуку більше або менче. Зміняти її потреба за кождим разом, коли звуки мови так переміняються дорогою природного розвою, що старі знаки, які були добрі для старих звуків, новим звукам не відповідають. Змінити азбуку може й бути справді конечною потребою.**

**Мимо сього всяка зміна викликує острий спротив зі сторони тих людий, які привикли до старого способу писання. Сьому й дивуватися не можна, бо привичка до одної азбуки означує ощадження часу, а заведення нової азбуки означає втрату часу для всіх тих, що до старої вже добре привикли. Тому таку зміну треба переводити осторожно й постепенно, розважаючи докладно кождий крок.**

**Тимчасом московська диктатура над нещасними поневоленими народами Росії має в собі всі признаки варварського заводження новини. Наперед, нової азбуки не заводить ні грузинський, ні татарський, ні другий народ, в почуттю, що так ліпше. Вони всі переконані, що так краще, як було. Нові азбуки заводять їм московські комісарі, які, сидячи далеко в Москві, думають, що краще булоби підтягнути всіх людий під один стрихулень, щоби всі були рівні. Людські звички їх не обходять. Переконані, що так краще, вони збираються заводити новину. Не звертають на се уваги, що деколи навіть те, що гірше, може бути краще, як люди до нього більше привикли.**

**Ся погорда для людських навичок се чисто московська черта. Московські царі тим і відзначалися, що вони все рівняли людий після своїх забаганок. Цар Петро І. стриг Москалям бороди та рубав голови, хто не хотів стригти. Другий казав, як ставити хати попри дорогу під шнур. Катерина почала рівняти українську мову з московською. Їх наслідники московські большевики, пішли слідами московських царів. Вони як царські кати стали реформувати завойованих людей не оглядаючися на їх муки.**

**Цікаве явище показується, коли придивитися, які реформи пробували переводити сі модерні московські царі. Наперед пробували зробити всіх однаково богатими — та зробили лише всіх рівно бідними. Стали робити всіх Москалями; та вийшло, що Українці та другі поневолені народи ще більше набралися своєї національної свідомости. Пробували зробити всіх безвіруючими; та зробили всіх лишень завзято віруючими. Не вдіявши нічого своїми великими реформами, вони взялися послідними часами переводити менчі. То зносять церковні свята та заводять „червоні" свята. То перечислюють час та переділюють минути в годині. То касують турецькі азбуки й заводять латинку. В той спосіб большевицька реформаторська енергія, що колись проявлялася в реформах сущих, фундаментальних, основних річий, покинула сі поля та почала перекидатися реформами календарів, свят, азбук. Показує се, що серед большевицьких кругів запанувала глубока зневіра в поважні суспільні реформи. Доказує се, що большевизм основно збанкрутував. Він ще теше кілки на головах поневолених народів, але се лишень на те, щоби знущанием зігнати свою лють на себе за свою невдачу.**





# Як відроджуються народи.

**З історії чеського Національного музею у Празі.**

(Від кореспондента „Свободи").

Перед якимсь часом на цім самім місці було описано, 150 літ тому припинилась одинока чеська часопись, бо не знайшлось навіть 50 чеських патріотів, що її підтримали б. Знайшлось тоді лише девять таких патріотів, а цього було замало, й часопись мусіла припинитись!

Так було перед 150 літами. Нині можемо ствердити, що й перед 100 роками чеська національна справа стояла мало чим краще. Нагоду до цього дає **історія чеського Національного музею**, яку написав і цими днями видав професор празького Карлового університету Гануш.

Хто був коли-небудь у Празі той бачив цей музей, що гордо й пишно замикає собою цей музей, що гордо й пишно замикає собою історичну Вацлавську площу. Величавий будинок музею панує над цілим містом, і його високу баню, що трохи нагадує собою баню катедралі св. Петра в Римі, можна бачити з кождої частини Праги.

Дивлячись на цей музей, не можна й подумати, що його збудували не Чехи й не для чеської культури. Здається, що як Народний театр у Празі до останньої цеглини поставлено на народні кошти й для народньої справи, так і Національний музей мусів бути подібним способом поставлений.

Але це не так. Народний театр поставлено 50 літ тому, коли чеський нарід вже був **нацією**. Тому на його завісі й пишається гордовитий напис: **„Народ собі"**. А музей поставлено 100 літ тому, й проф. Гануш, не криючись, признає, що **Чехи ще тоді не були нацією.**

Музей був поставлений коштами й заходами **братів Штернбергів**, Кашпара й Франца. Кашпар Штернберг, який найбільше причинився до заснування музею, був вихований на половину у французьким, наполовину в німецьким дусі. Він був видатним ученим, дуже цікавився природними науками, й коли навіть був патріотом, то „богемським", але не чеським. При заснованні музею він дбав про науку, але найменше про національне чеське відродження.

Для утримання музею заснувалось р. 1822 особливе „товариство отечественного музею в Богемії". Відозва цього товариства зявилась у **німецькій** мові, статут був написаний тою самою мовою. На засіданнях також говорилось виключно по німецьки. Статут лише вимагав, щоб члени головної управи **розуміли по чеськи**...

Зацікавилось **низче духовенство**. Зате **міщанство** ставилось до справи з цілковитою байдужністю. Не менш байдужно ставилась до музею родовита чеська шляхта. Навіть рідний син і наслідник Кашпара Штернберга, Зденко, не схотів заплатити членського внеску, коли обняв спадщину по батькови. І повну рацію мав славний чеський поет Ф. Челяковський, писавши року 1827 у листі до англійського поета Броунінга:

**„Це сором для всіх шляхетських родів Богемії, для всіх, що носять чеське імя й мають у жилах чеську кров, коли вони стидаються мови свого народу й не знають славних дій своїх предків. Хоч вони й живуть кровю й потом чеського народу, проте не вміють і слова сказати його мовою".**

Так музей проістнував низку літ як чисто-наукова, але не як чеська інституція. Про чеську націю, як таку, навіть не говорилось, і чеський учений Пекль мусів вислухувати такі, прим. слова:

**„Ми вже більше не творимо окремої нації, а мусимо розплистися в якій-небудь иншій народности"**...

Аж у тридцятих роках минулого століття, коли на чолі музею став енергійний і свідомий своєї цілі Ф. Палацький, справи пішли иншим ходом, і потроху „отечественний музей Богемії" перетворився в нинішній чеський Національний музей.

Нам, діячам і свідкам українського національного відродження, корисно оглядатись на такі приклади. Хто згинається під тягарем сумнівів і зневіри, хто впадае в розпуку, вболіваючи над тим, що наше національне відродження поступає вперед занадто помалу той може в таких прикладах почерпнути бадьорість і віру.

У людей справа йшла не краще, а то й гірше. І коли люде вийшли в люде, то і з нас будуть люде!

**Мартин Гак.**

# ПІД ПОЛЬСЬКОЮ ВЛАДОЮ.

**Причинки до історії Сокальщини.**

Перш за всего треба всім знати, що сокальський староста „великий приятель" Українців і дуже піклується всім що українське, а особливо всяким просвітним і кооперативним життем в повіті. У виконуванню сеї опіки ревно помагають йому його заушники-жандарми. Хочу навести один факт, котрий кине світло на характеристичний спосіб, в який він висловлює свою любов до нас. Дня 14. 4. с. р. вніс виділ читальні т-ва „Просвіта" в Гатовичах поданне до староства в Сокалі о зізволенне на амат. виставу, залучаючи рахунок з попередньої вистави враз з квітами (сего безпідставно жадае п. староста). Однак зізволення читальня не одержала тому, що рахунок висланий п. старостою на приналежний до Гатович постерунок у Варяжі для справдзеня ще не вернув. (Таке справдзене тревае часами і місяць). Тим самим вистава призначена на перший день свят не відбулася. Дня 28. 4. себ то [illegible] приходить [illegible] Врубель до села [illegible] до [illegible] Григорія, сейчас на вступі накинувся на него, питаючи за карабіном, який по точним його інформаціям, є в посіданню голови читальні. А коли сей відповів, що такого ніколи не посідав— наложив йому на руки кайдани і повів на село. По дорозі вступив до другого виділового Мигаля Михайла закував і сего і так закутих повів через село до читальні до збадання рахунку, приговоюючи по дорозі: (Чекайце я вам дам чительні і т. и. В читальні розкував їх, казав собі дати касову книгу, котру забрав зі собою і пігнав їх, серед насмішок місцевих кресових патріотуф (16 родин в селі) до війта (поляка). Лишивши їх під хатою сам зайшов до середини порадитись з війтом, що з ними дальше робити. За хвилю виходить війт і каже голові читальні таке. „Ти виречися читальні і дай собі з тим спокій, то і сам будеш мати спокій". Коли однак бачив, що тим нічого не вдіє, казав покликати жінку голови і старався намовити її, щоби старалась мужа відтягнути від читальні. Коли і се не удалося, тоді рішився жандарм запровадити їх на постерунок до Варяжа і постаратись вигнати з них читальню. [illegible] до десятої вечером [illegible] старався намовити, щоби залишили читальню, тим більше, що вона і так буде розвязана. Десь коло пів до 1 в ночі по дорозі до Варяжа, запровадив їх під корчму в селі Вілбові і лишивши їх під корчмою на [illegible]щі (хотів певно, щоби утекли) сам зайшов у корчму. По хвилі і їх туди впровадив і посадив на лаві іу так мовчки вичікуючи (певно хотів, щбои „казали щось дати") просиділи, з пів години. Забракло йому вже концепту і видячи, що з „упертими" нічо не вдіє, відпустив їх до дому з тим, що на другий день о годині 12 в полудне являться на постерунку. Що й вони зробили. — Коли зайшли в кімнату не застали коменданта постерунку, лише якогось інчого (незнаний з назвиська) жандарма, котрий взяв касову книгу читальні до рук і перекартковуючи так почав вигукувати: Жеби вам ренце покренціло іначей пісаць не умеце гайдамакі! України сє вам захцева! По русінську читаць не умєм і рахунку з вамі нє бендє робіць". — І казав їм прийти о 2. год. О 2. год. не застали знова коменданта, лишень сего самого жандарма, котрий лишивши Магаля Мих. в сінех, забрав Чауса Гриця до кімнати і сейчас на вступі питав його за карабіном, а коли сей відповів, що такого не посідае — вдарив його в лице так, що цей заллявся кровію і коли виняв хустину, щоби затамувати кров — сей неначе звір з синнем скаженого кинувся на него з кулаками і почав його окладати, стараючися вимочи на нім, признанне, що кров пустилась не з його удару. Відтак замкнув його в прибічнім арешті — і впровадивши Мигаля Михайла спитав його де дів карабін. Коли сей відповів, що не має тоді жандарм кинувся на него, та коли сей почав дуже кричати, перестав і каже: я вем, же нє маш, алє поведз, ґдзе Чаус ма. Коли сей сказав, що й Чаус немає, кинувся вдруге на него та почав окладати його кулаками і копати а опісля замкнув до другої кімнати побіг знова до своеї першої жертви і знова почав його бити кулаками попід щоки, приговорюючи: „я вам дам чительні, я вам дам України" опісля заявив: що рахунку не буде робити, бо по кабаньску читаць нє уме, зрештон то староство розбежи. На тім закінчив свою операцію і відпустив свої жертви до дому. Отсею дорогою запитуємо староство і команду повітову в Сокалі, чи знають вони як їх жандарми обходяться з мирними людьми та що вони думають зарядити.

**Знайомий.**

# МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130 повідомляє всіх членів і членкинь, місцевих і позамісцевих, що місячні і Піврічні збори нашого відділу відбудуться в суботу, дня 21. червня с. р. точно о годині 8 вечером в гали Укр. Нар. Дому під ч. 217 Іст 6-та ул. Н. Й. На зборах будуть важні справи до полагодження і справозданне урядників, проте кождий член обовязково має явитись. Не явившийся член заплатить кару після ухвали яка западе. — І. Солтис, предс.; Н. Марків, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Богд. Хмельницького, від. 22, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічний мітинг відбудеся в суботу, дня 21. червня 1924, о год. 7-мій вечером під ч. 162 Норт 5-та ул. Проситься всіх членів прибути на мітинг бо суть дуже важні справи до полагодженння і вибір секретаря. Отож справи дуже важні то проситься прибути як оден, щоби не забракло ані одного члена. Рівнож проситься членів, щоби вирівнали свої малеглости. Будеться приннмати нових членів і дітий як до Тов. так і до У. Н. Союза. Вразі неприсутности член платить кару після статута, яка не буде дарована. — Мих. Баглай, предс.; Мих. Більський, секр.

КАРНЕГІ, ПА. Тов. ім .Т. Шевченка, від. 384, повідомляє всіх членів, що піврічний мітинг відбудеся в неділю 22. червня точно о 2-ій годині попол. в гали парохіяльній на Jane St. Проситься всіх членів, щоби явилися на сей мітинг, бо буде справозданне піврічне і другі справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару 50 ц. а урядник 1.00. — Іван Стехна, з. предс.; Дм. Яворський, секр.



# МИМОХОДОМ

**Життева стопа.**

Як президент Кулидж заветував закон про підвишку робітничої заплати почтовим урядникам, він лишень потвердив спостереження, яке уже давно зробив був один розумний чоловік.

Коли його спитали, що се таке життева стопа, він відповів: „Се той прихід, який повинен вистарчити на прожиток другому чоловікови (не нам)".

**Провідник.**

Американські демократи закидають, що президент Кулидж не показався добрим провідником своеї партії в конґресі.

Якийсь републиканець слушно сказав на його оборону, що всякий президент потрафивби без труду вести конґрес, якби лишень так знати, куди той конґрес іде.

**Прихильники мира.**

Недавно покінчилася загальна конференція методистів, що відбулася в місті Спринґфідді, в стейті Месечусетсі. Конференція відбулася надзвичайно спокійно. Одинокy боротьбу врядили там непримиримі прихильники мира.

**Радикальне лічення.**

Московські большевики думали, що вони вилічуть Росію з усякої суспільної біди, як обрабувати богачів.

Доносять з Ленінґраду, що там мандрує без притуловища 50,000 дітий. Се може покаже навіть большевицьким мозкам що одна річ обіднити богачів, а друга збогатити немаючих.

**Як де.**

Українські большевицькі ґазети лають на всі заставки українські національні ґазети за те, що вони написали, що большевики московські хочуть оснувати жидівську державу на Україні.

Жидівські большевицькі ґазети величають московських большевиків за те, що вони хочуть оснувати жидівську державу на Україні.

Українські большевицькі ґазети поступають, як той божевільний, що місто лічити горячку розбив термометер за те, що він показав, що він має горячку.

**І ту кольоністи і там кольоністи.**

Кольонізують західну Україну Поляки. Піддержує їх у всьому польська держава. Істнують на се польські кольонізаційні банки.

Кольонізують східну Україну Москалі й Жиди. Жидівські націоналістичні газети, приміром, подають звіти „Єврейського Кольонізаційного Товариства". Його піддержує уряд, без якого воно навіть існувати не моглоб.

Найди так на Україні повстало „українське кольонізаційне товариство" або яка друга кооператива з виразною українською маркою. Далиб йому московські комісарі „петлюрівщини".

**Крути-верти.**

Канадійська большевицька аґентура росписалася була широко про велику побіду комунізму. Ся побіда лежала в тому, що др. Володимир Сіменович зі Шикаґа обіцяв був поїхати на так званий „робітничий конґрес". Лаяли тоді порядно нашу ґазету за те, що не йде за великими людьми і не їде на „конґрес".

Не минуло тижня, і др. Сіменович на „конґрес" не поїхав. Давай тоді канадійські аґенти лаяти др .Сіменовича та „Свободу". Лаяли, як др. Сіменович їхав, лають, як не поїхав.

слідами великих людий, і лаяли за те, що пішли слідами великих людий. Як привикне собі якийсь письмака лаяти, то так уже й до смерти людської мови не навчиться.

**„Червоні свята".**

Покасував комісаріят праці на Кавказі грузинські релігійні свята та позаводив большевицькі. Видано заборону святкувати церковні свята. Будуть місто них святкувати свято вродин Леніна, свято прилучення Грузії до Москви, свято третого інтернаціоналу.

І добре роблять, що такі свята заводять. Най Грузини памятають, що третий інтернаціонал се той, що під покришкою межинародного братерства закував вольний нарoд Грузинів; що свято прилучення Грузії до Москви се день поневолення Грузії новомодними царями; та що Ленін се імя того нового царя, що їх загорнув під московське копито. Най три рази до року пригадується їм, що вони раби. Вони тоді будуть краще знати, як шанувати свою національну свободу. Чей же хоча тоді викоріниться спомежи них інтернаціоналізм, підшитий зрадою свого народа та службою московщині.

# Київ усувається!

Дніпрові хвилі піднімають Київ. Поволі але систематично усувається велика надбелий ряд западин землі, що потягнули за собою руїну камениць і спричинили жертви в людях. Під загрозою знищення находиться цілий ряд культурних цінностей, що мають загально европейське значіння: Андріївський Собор, побудований архітектом Ростреллі та стіни Лаври, побудованої Мазепою. Небезпека грозить пролетарському садові (передтим царський сад). Частина того саду над Дніпром вже тепер замкнена для публики і можливість його використання в біжучому сезоні находиться під знаком запиту.

Під загрозою усунення та руїни находиться вже тепер 97 домів. Мешканців усунено вже з 41 домів, бо дальше їх замешкування загрожувало життю людей. На Аскольдовій могилі почали усуватися збочини горбів біля церкви, знищена частина могил і памятників на цвинтарі та засипана частина прибережного гостинця.

Небезпека грозить передовсім окраїнам міста і в першу чергу відчуває її робітниче населення на Звіринці, на Батиєвій Горі та на Деміївці. Окрема комісія зложена з інжінирів та геольогів прийшла до заключення, що для боротьби з підмиванням берегів та їх усуванням необхідні окремі великі асиґнування, для одержання яких робляться відповідні заходи.

Київські надбережні усування — незвичайно важна і дуже болюча справа для найбільшого українського центра України. Щоби з цим успішно боротись, потрібні такі грошеві засоби, які вистарчили би на покриття десятилітнього буджету Київа. („Ізвестія" ч. 109)

## ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗБАРАЖЧАН В НЮ ЙОРКУ.

Цими днями Комітет Збаражчан в Америці отримав від Комітету Будови Українського Дому в Збаражі письмо, в якім просять негайно вислати $1500, бо будова Українського Дому в Збаражі вже розпочинається.

Однак Комітет Збаражчан в Америці не хоче сам рішати справи висилки гроший і ухвалив скликати загальні збори, щоби самі жертводавці рішали цю справу.

Тому проситься усіх Збаражчан з Ню Йорку і околиці прибути на Загальні Збори, котрі відбудуться дня 22. червня в Народнім Домі, 6-та улиця в Ню Йорку.

При нагоді просимо усіх тих Збаражчан, котрі отримали свого часу лісти на збірки жертв на Український Дім в Збаражи, щоби негайно звернули згадані лісти враз з зібраними грішми до Комітету Збаражчан в Америці, бо будова Українського Дому в Збаражі вже почалась, — поміч потрібна зараз. 143

Пригадується, що всякі чеки і моней-ордери треба виписувати на імя касієра Izydor Demchuk і висилати на адресу фінансового писаря M. Kruk, 210 E. 112th St., New York, N. Y.

**Комітет Збаражчан в Америці.**

P. S. Просимо усіх тих, що мають у себе зібрані жертви на Український Дім в Збаражі не тримати грошей у себе, а сейчас вислати до Комітету Збаражчан в Америці, по вищевказаній адресі, або прямо до Збаража.

---

## КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. І ОКОЛИЦЯ!

**Українська Діточа Смичкова Орхестра в Картерет, Н. Дж.**

під пров. проф. М. Тимкевича

— устроює —

## ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

при участи:

п-ни О. Тимкевич, 15-літна сопранка з Хору Метрополітан Опера і п-нни С. Тимкевич, мезо-сопран з Пасайк.

## В НЕДІЛЮ, 22. ЧЕРВНЯ, 1924

**в COLUMBUS SCHOOL AUDITORIUM.**

**Початок 7.30 вечером.**

**Вступ 35 і 50 центів.**

Проситься всіх до ласкавої участи.

---

## УВАГА! БРУКЛИН І ОКОЛИЦЯ!

— Заходом —

**ШКІЛЬНОЇ ДІТВОРИ**

— відограється —

## В НЕДІЛЮ, 22. ЧЕРВНЯ, Б. Р.

**В ГАЛИ ЦЕРКОВНІЙ,**

**162 N. 5th ST., BROOKLYN, N. Y.**

представленне під заголовком

## ДОБРІ ДІТИ

сценічний образок в3-ох діях.

**Початок о год. 4. сполудня.**

**Вступ для дорослих 35 центів, для дітий 15 центів.**

Всіх Українців до як найчисленнійшої участи запрашае

143 **Комітет.**

---

## УВАГА, ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. І ОКОЛИЦЯ!

**Заходом Укр. Н. Драм. Т-ва**

буде поставлена на закінчення весняного сезону дуже гарна драма в 5-ох діях, І. Тобилевича, під н.:

## НАЙМИЧКА

**В СУБОТУ, 21. ЧЕРВНЯ, 1924**

**в гали 387 Grand St., Jersey City.**

**Початок о 8-мій вечер. — Вступ 50 ц.**

Проситься укр. роб. о численну участь, бо штука своїм змістом дуже займаюча. 143-44

---

**ПОЗІР! — ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.!**

**Укр. Тов. „Запорожська Січ", від. 234 У. Н. С. в Елизабет, Н. Дж.**

— устроює перший —

## ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

**В НЕДІЛЮ, 22. ЧЕРВНЯ, 1924.**

**в парку Fisher-a, Galloping Hill Road, Roselle, N.J.**

**Початок о годині 1-ій пополудни.**

**Вступ 35 центів.**

На цей пікнік запрошуемо всіх Українців і Українок, де на свіжім воздусі і при звуках музики спільно забавимось. 142-43

Увага: Брати кару Алдін наBroad St. і висісти на Galloping Hill Road, де буде очікувати Комітет.

За уряд Тов. Зап. Січи:
Юрій Гвіздь, секр.

---

**ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ?**

**Що де бузьок в хаті, там щасте? Чи ви знаете, що вийшов перший гумористичний календар Бузьок? Він буде Вас веселити цілий рік і більше за 75 центів. Замовлення посилайте до книгарні „СВОБОДИ".**

---

## ЦЕРКОВНІ ПІСНІ

**ПІД НОТАМИ**

**ЦІНА 50 ЦНТ.**

**Можна набути в „SVOBODA"**

83 Grand Street...

---

## ЯК БОРЯТЬСЯ ЗА РІДНУ ШКОЛУ?

Перед великодніми святами зайшов польський шкільний інспектор Едмунд Унольд до української приватної народньої школи У. П. Т. в Городку коло Львова, а побачивши, що катальоги, дневники і взагалі всьо урядуванне ведеться по українськи — так розлютився, що не хотів візитувати цеї школи та загрозив що її замкне. І дійсно, — як тільки розпущено діти на великодні свята, — наспіло з Кураторії Львівського Округа рішенне з дня 8. квітня 924 р. ч. 8114, яким замкнено нашу приватну школу в Городку. Управа школи і Кружок — сказано в письмі Кураторії — відповідають за це, що школа буде негайно замкнена.

Минули великодні свята і на домагання родичів розпочалася правильна наука. Але вже від 2. травня почала поліція налазити до школи. Приходила звичайно коло 10. години і настирливо домагалася розпустити діти та замкнути школу. Очевидно наука відбувалася безперервно далі, але щоби мати змогу хоча 3 години вчити дітий без перешкоди, заряджено, щоби почавши від дня 8. травня наука зачиналася від год. 7. рано.

Діти зійшлися. Одначе тої днини вже о год. пів до 8. рано прийшли поліцаї і домагалися негайно перервати науку, дітий пустити домів і замкнути школу. Цього учителі не зробили, тому поліцаї поарештували їх і всіх їх (учителів та учительок) відвели до команди поліції, яка міститься в тім самім будинку що староство.

Один поліцай остав в школі, щоби розігнати дітий. Поліцай старався наперед намовити дітий, щоби переписалися до польської школи*), — але діти заявили рішучо, що до польської школи ніколи ходити не будуть. Тоді розлючений поліцай хотів силою розігнати. Та діти підняли такий крик і уперлися так рішуче, що поліцай, не могучи дати собі ради з 5 клясами нараз — лишив їх тай сам пішов. Тільки одна дитина, перестрашена поліцаями, втікла до дому але й її батько негайно привів знов до школи.

Між тим вернули учителі й учительки, яких пущено без переслухання. Діти вибігли напроти них і трімфально серед оплесків ввели до кляс, де докінчено перервану поліцаями науку.

Щоби не наражатися на такі напади з боку поліції, заряджено, щоби на будуче наука одної частини дітвори відбувалася на кладовищі під каплицею, а другої частини на полі за ставами.

Та і родичі не дармували. Зійшлися на велике віче, списали і попідписували протести, вислали депутації до староства і львівської шкільної Кураторії віднеслися до українського соймового Клюбу і т. д.

З Кураторії наспіла дня 12. травня прихильна відповідь.

Від того часу наука ведеться далі безперервно вже в шкільному будинку, а поліцаї — хоча щоденно налазять до школи — не арештують вже учителів та не беруться розганяти дітий.

Правда поліцаї переловлюють дітий по дорозі, випитують що вчать в школі, що знають з історії Польщі, про Хмельницького, чи часом не говориться що дітям про... „політику" і т. п. переглядають книжки і зшитки тай на цьому звичайно кінчиться. — Одного разу (10 травня) таку індаґацію з учениками (Ставовим і Андрійом Вергунами) закінчив поліцай словами: Ми вас запровадзіми на поліцев і там бендземи учиць ґісторії рускей".

На всякий спосіб завдяки гідній поставі шкільних дітий, учительства а в першій мірі родичів — наша приватна школа веде далі навчанне в українській мові і урядуванне та вся переписка, поділи годин, написи і печатка українські.

Не сумніваемося, що наше громадянство морально й матеріяльно піддержить наших героїв в боротьбі за „Рідну Школу".

В цю велику хвилю нехай кождий Українець і кожда Українка пришле більшу жертву на адресу „Укр. Педаґоґічне Т-то" у Львові, Ринок, ч. 10. II. поверх.

Бо в цій великій боротьбі за житте Нації через „Рідну Школу" мусить взяти діяльну участь весь народ!

*) Рівночасно управа польської школи в Городку розіслала завізвання до тих родичів, які свої діти посилають до приватної української школи У. П. Т., щоби негайно записали свої діти до польської школи а то під загрозою кар.

---



---

## ТВОРИ ТЕАТРАЛЬНІ

**ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИТОЮ,** образ драматичний з життя народа зі співам ив 6 актах (14 осіб) .25 ц.

**СЕМЕ НЕ КРАДИ,** сумна комедія в однім каті (9 осіб)..........15 ц.

**СИРОТИ,** образ драматичний в 4 актах зі співами (12 осіб)......25 ц.

**ПЕЩЕНА ДИТИНА,** образ з життя народа в 4. актах (13 осіб)...20 ц.

Замовлення слати на адресу:

**„SVOBODA",**

**83 Grand Street, Jersey City, N. J.**

---



---

## СЛІДСТВО НАД ПОЛЬСЬКИМИ ТЮРМАМИ.

Комісія для провірки відносин у польських вязницях заповіла на своїм засіданню, що відбулося 14. мая у Варшаві, провірку львівських вязниць на день 23. мая. І дійсно: Комісія зложена з 7 членів, під проводом п. Тугута, прибула до Львова і переглянула вязниці на Яховича, Баторого і на Бриґідках. В її склад входив з української сторони посол Приступа.

Дня 24. мая відбувся рано перегляд вязниці на Баторого. Комісія оглянула всі келії і розпитувала загально всіх вязнів про відносини, а деяких політичних вязнів переслухувала окремо. Переслухування вязнів відбувалося в приняві президентів Червінського і Гавля, а також дивним дивом і тюремної управи, проти якої звертаються всі заміти і зажалення. В цілій тюрмі не було келії, в якій вязні не підносили би зажалень менше більше такого змісту:

1) Управа вязниці щойно в останних днях на вістку про провірку вязниць взялася горячково до порядків в келіях.

2) При переслухуваннях на поліції поліційні урядовці вимушують потрібні їм зізнання всілякого рода побоями („балабухи").

3) Приміщення політичних вязнів з уголовними і сифілітиками.

4) Дозвіл на прохід лише раз в день і проти виразних приписів вязничних тільки на протяг ¾ годин.

5) Заборона читання часописів і книжок.

Всі вязні домагалися усунення начальника вязниці Кравса і наводили факти, які вказують на хоробливе збочення і ненормальний психічний стан цього урядовця.

З окрема піднесено заміти проти судейських властий головно за проволіканнє слідства. В деяких випадках слідство ведеться вже 2-ий рік.

Тому, що при переслуханню вязнів був присутний і вязничний персонал, вязні побоюються, що після виїзду комісії персонал буде на них мститися.

Того самого дня по полудни відбувся перегляд тюрми на Яховича і на Бриґітках. На Яховича все було в порядку, бо заряд вязниці вже 10 днів дбав про це, щоби не було ніяких „рестанцій".

В неділю, дня 25. мая комісія переглядала акти в справі бл. п. О. Басарабової, а переслухувала лише поліціянтів. В звязку з тою справою оглядала кабінет пана Кайдана, в якім відбуваються „фальонові" переслухування. В кабінеті знайдено крім правильного електричного проводу, ще якийсь резервовий, котрого цілі і призначення не могли достаточно і вичерпуючо пояснити ані пан Райнлендер ані прочі поліційні достойники.

„Новий Час".

---

## КОМПРОМІТАЦІЯ ПОЛЬСЬКИХ ФУТБОЛІСТІВ.

Футболева репрезентація Польщі, складена з найкращих польських футболістів із ріжних спортових дружин, потерпіла на олімпійських ігрищах у Парижі страшну поразку.

Угорщина всипала Польщі пять брам не отримавши ані одної. Польська футболева дружина наслідком своїх дотепершних програних утратила вже право взагалі брати участь у дальших змаганнях.

Про це лякочнічно повідомляють спортові референти польських газет, широко розписуючися над „некорисними обставинами", в яких буцім то грали польські дружинники.

---

**ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО ...**

---

**ПОЗІР! УКРАЇНЦІ ГОТУЙТЕСЬ НА ПОЗІР!**

# ТРЕТЕ СІЧОВЕ СВЯТО

— котре відбудесь —

## В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО ЧЕРВНЯ 1924 Р.

**перший раз в гарнім і просторім парку так званім**

## „MIDLAND PARK", В GRAND CITY, STATEN ISLAND, N. Y.

**ПАРК ОТВОРЕНИЙ ВІД 8. РАНО ДО 1. В НОЧІ.**

**ВСТУП ЛИШЕ — — — — — 50 ЦЕНТІВ.**

**Це свято устроюесь в честь памяти Б. З. Хмельницького, гетьмана України.**

Програма свята дуже богата, бо крім маніфестаційної дефіляди перед портретом Б. Хмельницького і виступів з вільними вправами всіх чотирох відділів нюйорської Січи, буде богато інших програмових і надпрограмових точок. Крім загальної памяткової знимки всіх учасників свята — **кінематографічна корпорація „Дніпро" з Ню Йорку, піднялась зняти ціле „Січове Свято" і всіх учасників підчас походу, вправ, забав і танців на фільм, котрий будуть оглядати Українці не лише по всій Америці але і Канаді і в старім краю.** І не один з рідних в старім краю утре „слезу радости", побачивши живий образ свого сина чи дочки в Америці.

І тому, що така нагода не часто трапляється, запрошуемо всі наші Товариства, Братства, Сестрицтва і всіх українських громадян як з Ню Йорку так і з околиці взяти ґреміяльно участь в **ТРЕТІМ СІЧОВІМ СВЯТІ.** Підчас походу, вправ і танців буде приґравати орхестра з 12 музикантів.

136,39,42,43 **Січ ім. Б. Хмельницького в Ню Йорку.**

---

**ПОЗІР! УКРАЇНЦІ МІСТА РАЧЕСТЕР, Н. Й.! ПОЗІР!**

**ПЕРШИЙ СЕГО РОКУ**

## ПІКНІК

**устроює Комітет Рогатинщини**

## В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО ЧЕРВНЯ, 1924 РОКУ

**за Нортон при Годсон.**

**Початок зараз пополудни. — Остання неділя перед постом.**

**Дохід з пікніку весь піде на Народний Дім і Рідну Школу в Рогатині.**

На сей пікнік запрошує Комітет всіх Рогатинців, сусідів міста Рочестер і околиці до участи. 142-43

За спокій і добру забаву ручить **Комітет.**

---

**УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!**

**Заходом двох Тов.: Теребовельська Поміч і Малий Ходачків**

— устроюеться —

## ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

**в BELVEDERE PARK, NORTH BEACH, L. I.**

## В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО ЧЕРВНЯ (JUNE), 1924 Р.

**Початок о год. 10-ій рано. — Вступ 50 центів.**

Товариші і Товаришки! Пікнік устроюеться згаданими товариствами в дуже гарнім і вигіднім парку для відпочинку по тяжкій щоденній праці. А також буде дуже богато внеспіданнок і добірна музика. Тож приходіть громадно і приводіть своїх знакомих, а будете задоволені.

Дороговказ: Брати 2nd Ave. елевейтер і пересісти на 57. ул. на Corona, L. I., їхати до Junction Ave. Парк по лівій стороні. З Бруклина всі кари, що їдуть до North Beach. 143-44

---

# В ОБОРОНІ РІДНОЇ ШКОЛИ.

## Шкільні віча у Львові.

Від ряду місяців політична влада постійно зборонює віча й усякі ширші сходини у справах шкільних, щоб не виходили на світло ті насильства, які діються з боку адміністрації і шкільної влади у відношенню до української школи. Досить сказати, що у самому Львові поліція відкинула (за час від лютого с. р.) 12 заяв на скликання віча. Не дивниця, що шкільні віча, скликані у Львові на неділю 25. травня, послом Борисом Козубським по ініціятиві Шкільн. Комітету, стягнули тисячі громадян.

Перед пол. відбулось віче в салі Музичного Інституту ім. Лисенка для батьків шкільної дітвори з західної частини міста. Віче відкрив інсп. І. Ліщинський, проводив др. С. Біляк. В півтора годинній промові посол Козубський дав образ сучасного стану українського шкільництва у межах Польщі (в Сх. Галичині, Волині, Холмщині, Підляшу й Полісю), подав до відома заходи української репрезентації скеровані як проти принціпіяльної польської шкільної політики у відношенню до непольських шкіл як і проти самоволі місцевих кациків, та зясував головні напрямні отої денаціоналізаційної шкільної політики польського режиму. В звязку зі шкільною справою референт торкнувся і становища української церкви під Польщею та взагалі всього національного руху, який є скований офіціяльною польською політикою.

Подібний реферат посол Козубський повторив тогож самого дня на вічу у вел. салі Нар. Дому у Львові, де зібрались громадяне східної частини міста. Мимоходом кажучи, найшли двері до салі зачиненими так, що зібрані на віче громадяне майже силою обсадили салю, яка так само, як ранійш у будинку Муз. Інституту, по береги наповнилась вічевиками. Проводив у Нар. Домі інсп. І. Ліщинський.

На обох вічах по рефераті зголошувано численні й змістові запити, які доповнювали образ лихоліття української школи. З замітнійших запитів звертали увагу інтерпеляції: п. Лисого про переміну українських шкіл на польські й перенощення українського вчительства на захід; п. Снипика про введення варшавських плянів науки і перетяження дітвори шкільними предметами польської мови, історії й географії; п. Чуми про нищення українських семінарів і переміни їх на утрактістичні; п. Жуківського про переслідування українських гімназій; п. Добрянського про примусове святковання дітворою українських державних і приватних шкіл дня 22. падолиста як дня „освободження Львова львівскімі дзецьмі"; д-ра Марітчака про свіжі факти закривання українських прилюдних шкіл і забирання їх майна (Павлів пов. Радехів); д-ра Біляка про заборону відкриття памятника Шевченка у Винниках; інсп. І. Ліщинського про практики львівської поліції; проф. Чубатого про нищення ремісничих прив. шкіл і т. д. і т. д.

На обох вічах висловлено через аклямацію з великим захопленням довіря українським послам і сенаторам з Української Парл. Репрезентації. Оба реферати були прийняті довгими невмовкаючими оплесками й переривані відповідно до змісту окликами, що свідчили про надзвичайне й живе заціквавлення слухачів болючою темою. Оба віча тревали по кілька годин і ще дужче зміцнили у слухачів їхню свідомість потреби впертої боротьби за права нації.

**В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".**

# ПРОТОКОЛ З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛ. УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

**ВІДБУВШОГОСЯ НА ДНЯХ 20, 21 і 22 ЛЮТОГО 1924 Р. В ДОМІ УКРАЇНСЬКОГО Н. СОЮЗА під ч. 83 Гренд ул. в Джерзи Сіти, Н. Дж.**

(Дальший тяг справоздання гол. рекордового секретаря). (5)

## ВИКАЗ РУХУ ПОВНОЛІТНИХ ЧЛЕНІВ І ЗАГАЛЬНЕ ЧИСЛО ВСІХ ОБЕЗПЕЧЕНИХ В У. Н. СОЮЗІ В 1923 Р. ПІСЛЯ ВІДДІЛІВ І МІСЦЕВОСТИЙ.

| Місцевість і число відділу. | Рух членів повнолітних. | | | | Остало з кінцем року в місцевості. | Число всіх обезпечених з кінцем 1923. | | | | Разом всіх в місцевості |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Число членів повноліт. з початком 1923 р. | Прибуло | Відпало | Остало з кінцем року у відділі | | Мущин | Жінок | Дітей | Разом всіх у відділі | |
| Гартфорд, Конн., від. 277 | 17 | 5 | — | 22 | 22 | 22 | — | — | 22 | 22 |
| Гейстінгс ан Годсон, Н. Й., від. 6 | 14 | — | 1 | 13 | 13 | 9 | 4 | — | 13 | 13 |
| Гейзелтон, Па., від. 85 | 52 | 17 | 13 | 56 | | 40 | 16 | 43 | 99 | |
| Гейзелтон, Па., від. 314 | 5 | 1 | 1 | 5 | 61 | — | 5 | 4 | 9 | 108 |
| Гейзелтон, О., від. 169 | 18 | 1 | 5 | 14 | 14 | 11 | 3 | — | 14 | 14 |
| Геркімер, Н. Й., від. 192 | 22 | 9 | 7 | 24 | 24 | 19 | 5 | 8 | 32 | 32 |
| Голійок, Масс., від. 52 | 11 | 7 | 3 | 15 | | 12 | 3 | 6 | 21 | |
| Голійок, Масс., від. 171 | 21 | 9 | 1 | 29 | 44 | 24 | 5 | 1 | 30 | 51 |
| Гомер, Па., від. 19 | 6 | — | — | 6 | 6 | 6 | — | — | 6 | 6 |
| Гудсон, Н. Й., від. 273 | 31 | 7 | 2 | 36 | 36 | 25 | 11 | — | 36 | 36 |
| Іселин, Па., від. 400 | 19 | 1 | — | 20 | 20 | 20 | — | — | 20 | 20 |
| Джемейка, Н. Й., від. 160 | 48 | 11 | 10 | 49 | 49 | 39 | 10 | 54 | 103 | 103 |
| Дженнет, Па., від. 41 | 22 | 4 | 5 | 21 | 21 | 19 | 2 | 18 | 39 | 39 |
| Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 4 | 35 | 4 | 1 | 38 | | 27 | 11 | 16 | 54 | |
| Джерзи Сіти, Н. Дж. від. 25 | 20 | 1 | 3 | 18 | | 14 | 4 | 12 | 30 | |
| Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 54 | 9 | 1 | 2 | 8 | | 7 | 1 | — | 8 | |
| Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 70 | 131 | 15 | 14 | 132 | | 115 | 17 | 72 | 204 | |
| Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 170 | 109 | 32 | 13 | 128 | | 105 | 23 | 57 | 185 | |
| Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 196 | 23 | 6 | 1 | 28 | | 17 | 11 | 14 | 42 | |
| Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 270 | 92 | 12 | 10 | 94 | | 69 | 25 | 81 | 175 | |
| Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 275 | — | 17 | 1 | 16 | | 11 | 5 | 15 | 31 | |
| Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 286 | 32 | 8 | 1 | 39 | | 31 | 8 | — | 39 | |
| Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 315 | 9 | 1 | — | 10 | | 5 | 5 | — | 10 | |
| Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 391 | 10 | — | 10 | — | 511 | — | — | — | — | 778 |
| Джанстави, Па., від. 300 | 150 | 30 | 29 | 151 | 151 | 129 | 22 | 54 | 205 | 205 |
| Джолет, Ілл., від. 111 | 8 | 9 | 3 | 14 | 14 | 11 | 3 | — | 14 | 14 |
| Кансас Сіти, Канс., від. 323 | 28 | 6 | 5 | 29 | 29 | 20 | 9 | 13 | 42 | 42 |
| Като, Па., від. 402 | 5 | — | 3 | 2 | 2 | 2 | — | — | 2 | 2 |
| Кемптон, В. Ва., від. 153 | 8 | 4 | 4 | 8 | 8 | 6 | 2 | 14 | 22 | 22 |
| Лакавана, Н. Й., від. 149 | 30 | 4 | 3 | 31 | 31 | 22 | 9 | 24 | 55 | 55 |
| Лейквуд, О., від. 108 | 31 | 20 | 4 | 47 | 47 | 29 | 18 | 42 | 89 | 89 |
| Ланкастер, Н. Й., від. 87 | 48 | 8 | — | 56 | 56 | 47 | 9 | 55 | 111 | 111 |
| Лапорте, Інд., від. 88 | 5 | 1 | 4 | 2 | 2 | 2 | — | — | 2 | 2 |
| Латроб, Па., від. 61 | 32 | 10 | 10 | 32 | 32 | 24 | 8 | 25 | 57 | 57 |
| Литл Фолс, Н. Й., від. 330 | 53 | 13 | 5 | 61 | 61 | 41 | 20 | 16 | 77 | 77 |
| Локуст Пойнт, Мд., від. 148 | 9 | 1 | — | 10 | 10 | — | 10 | 13 | 23 | 23 |
| Лорейн, О., від. 34 | 37 | 22 | 6 | 53 | | 32 | 21 | 21 | 74 | |
| Лорейн, О., від. 128 | 22 | 4 | 1 | 25 | 78 | 16 | 9 | 23 | 48 | 122 |
| Лундис Лейн, Па., від. 60 | 10 | 3 | 2 | 11 | 11 | 6 | 5 | — | 11 | 11 |
| Лудлов, Масс., від. 253 | 13 | 10 | 4 | 19 | 19 | 19 | — | 11 | 30 | 30 |
| Медісон, Ілл., від. 197 | 16 | 4 | — | 20 | 20 | 14 | 6 | — | 20 | 20 |
| Магоней Плейн, Па., від. 28 | 76 | 24 | 8 | 92 | | 63 | 29 | 70 | 162 | |
| Магоней Плейн, Па., від. 71 | 11 | — | — | 11 | 103 | — | 11 | — | 11 | 173 |
| Манчестер, Н. Г., від. 178 | 4 | 17 | 7 | 14 | 14 | 11 | 3 | — | 14 | 14 |
| Менвил, Р. Ай., від. 181 | 69 | 12 | 7 | 74 | 74 | 47 | 27 | 73 | 147 | 147 |
| Матитук, Н. Й., від. 256 | 8 | 3 | — | 11 | 11 | 9 | 2 | — | 11 | 11 |
| Мейфілд, Па., від. 185 | 20 | 9 | 3 | 26 | 26 | 18 | 8 | — | 26 | 26 |
| Милвил, Н. Дж., від. 347 | 19 | 6 | — | 25 | 25 | 19 | 6 | 24 | 49 | 49 |
| Милвоки, Вис., від. 47 | 14 | 4 | 1 | 17 | | 12 | 5 | 10 | 27 | |
| Милвоки, Вис., від. 103 | 30 | 12 | 3 | 39 | 56 | 35 | 4 | 6 | 45 | 72 |
| Майнерсвил, Па., від. 78 | 68 | 20 | 7 | 81 | | 72 | 9 | 16 | 97 | |
| Майнерсвил, Па., від. 265 | — | 16 | 1 | 15 | 96 | 10 | 5 | — | 15 | 112 |
| Мінеаполіс, Мінн., від. 385 | 68 | 16 | 5 | 79 | 79 | 56 | 23 | 49 | 128 | 128 |
| Монесеен, Па., від. 338 | 124 | 24 | 17 | 131 | 131 | 91 | 40 | 112 | 243 | 243 |
| Мускеґон Гайтс, Миш., від. 131 | 13 | 1 | 3 | 11 | 11 | 8 | 3 | 5 | 16 | 16 |
| Мекаду, Па., від. 7 | 86 | 18 | 6 | 98 | | 74 | 24 | 108 | 206 | |
| Мекаду, Па., від. 186 | 38 | 3 | 2 | 39 | 137 | 9 | 30 | — | 39 | 245 |
| Мікіспорт, Па., від. 132 | 65 | 7 | 1 | 71 | 71 | 58 | 13 | 97 | 168 | 168 |
| Мікісракс, Па., від. 91 | 97 | 28 | 10 | 115 | 115 | 88 | 27 | 67 | 182 | 182 |
| Мт. Кармел, Па., від. 2 | 63 | 13 | 3 | 73 | 73 | 52 | 21 | 34 | 107 | 107 |
| Назарет, Па., від. 95 | 37 | 10 | 4 | 43 | 43 | 35 | 8 | 12 | 55 | 55 |
| Нескегонінґ, Па., від. 231 | 22 | 7 | 4 | 25 | 25 | 18 | 7 | — | 25 | 25 |
| Нюарк, Н. Дж., від. 27 | 29 | 4 | 6 | 28 | | 20 | 8 | 12 | 40 | |
| Нюарк, Н. Дж., від. 76 | 97 | 22 | 7 | 112 | | 92 | 20 | 79 | 191 | |
| Нюарк, Н. Дж., від. 133 | 85 | 9 | 12 | 82 | | 66 | 16 | 18 | 100 | |
| Нюарк, Н. Дж., від. 152 | 12 | 6 | 1 | 17 | | 16 | 1 | — | 17 | |
| Нюарк, Н. Дж., від. 219 | 18 | 19 | 14 | 23 | | 21 | 2 | 8 | 31 | |
| Нюарк, Н. Дж., від. 371 | 40 | 2 | — | 42 | 304 | 34 | 8 | 30 | 72 | 451 |
| Ню Йорк, Н. Й., від. 14 | 38 | 18 | 21 | 35 | | 26 | 9 | 8 | 43 | |
| Ню Йорк, Н. Й., від. 46 | 16 | — | 4 | 12 | | 12 | — | — | 12 | |
| Ню Йорк, Н. Й., від. 66 | 36 | 23 | 1 | 58 | | 42 | 16 | 16 | 74 | |
| Ню Йорк, Н. Й., від. 69 | 59 | 16 | 10 | 65 | | 52 | 13 | — | 65 | |
| Ню Йорк, Н. Й., від. 117 | 41 | 6 | 4 | 43 | | 39 | 4 | — | 43 | |
| Ню Йорк, Н. Й., від. 130 | 97 | 14 | 8 | 103 | | 86 | 17 | 16 | 119 | |
| Ню Йорк, Н. Й., від. 143 | 33 | 6 | 1 | 38 | | 35 | 3 | 8 | 46 | |
| Ню Йорк, Н. Й., від. 144 | 29 | 12 | 5 | 36 | | 33 | 3 | — | 36 | |
| Ню Йорк, Н. Й., від. 172 | 27 | 8 | 3 | 32 | | 28 | 4 | 9 | 41 | |
| Ню Йорк, Н. Й., від. 184 | 7 | — | — | 7 | | 5 | 2 | — | 7 | |
| Ню Йорк, Н. Й., від. 194 | 7 | 4 | 1 | 10 | | 9 | 1 | — | 10 | |
| Ню Йорк, Н. Й., від. 215 | 23 | — | — | 23 | | 17 | 6 | — | 23 | |
| Ню Йорк, Н. Й., від. 233 | 34 | 7 | 5 | 36 | 498 | 25 | 11 | 4 | 40 | 559 |
| Ню Александрія, Па., від. 82 | 19 | 8 | 2 | 25 | 25 | 20 | 5 | 19 | 44 | 44 |
| Ню Бритейн, Конн., від. 254 | 48 | 9 | 5 | 52 | 52 | 46 | 6 | — | 52 | 52 |
| Ню Провиденс, Н. Дж., від. 272 | — | 6 | — | 6 | 6 | 4 | 2 | 4 | 10 | 10 |
| Ню Гейвен, Конн., від. 370 | 67 | 25 | 4 | 88 | 88 | 67 | 21 | 28 | 116 | 116 |
| Нютон Фолс, О., від. 264 | — | 13 | — | 13 | 13 | 8 | 5 | — | 13 | 13 |
| Ню Кенсінгтон, Па., від. 296 | 64 | 17 | 6 | 75 | 75 | 64 | 11 | 21 | 96 | 96 |
| Ню Кестел, Па., від. 74 | 15 | 12 | 4 | 23 | 23 | 19 | 4 | 4 | 27 | 27 |
| Ніягара Фолс, Н. Й., від. 351 | 21 | 5 | 3 | 23 | 23 | 18 | 5 | 18 | 41 | 41 |
| Нортгемптон, Па., від. 44 | 40 | 9 | 7 | 42 | | 32 | 10 | 65 | 107 | |
| Нортгемптон, Па., від. 318 | 23 | 20 | 2 | 41 | 83 | 9 | 32 | — | 41 | 148 |
| Нортумберленд, Па., від. 357 | 17 | 13 | 1 | 29 | 29 | 18 | 11 | 19 | 48 | 48 |
| Норт Танаванда, Н. Й., від. 257 | — | 17 | 4 | 13 | 13 | 13 | — | — | 13 | 13 |
| Норвик, Па., від. 199 | 10 | 2 | 2 | 10 | 10 | 9 | 1 | — | 10 | 10 |
| Оліен, Н. Й., від. 363 | 46 | 21 | — | 67 | 67 | 50 | 17 | 32 | 99 | 99 |
| Олвейн, Айова, від. 303 | 6 | — | 6 | — | — | — | — | — | — | — |
| Олифант, Па., від. 86 | 46 | 26 | 3 | 69 | 69 | 53 | 16 | 6 | 75 | 75 |
| Оксфорд Форнес, Н. Дж., від. 174 | 16 | 10 | 2 | 24 | 24 | 22 | 2 | 15 | 39 | 39 |
| Палмертон, Па., від. 369 | 53 | 15 | 2 | 66 | 66 | 46 | 20 | 55 | 121 | 121 |
| Пасейк, Н. Дж., від. 42 | 61 | 15 | 9 | 67 | | 46 | 21 | 32 | 99 | |
| Пасейк, Н. Дж., від. 97 | 27 | 3 | 6 | 24 | 91 | 16 | 8 | 10 | 34 | 133 |
| Петерсон, Н. Дж., від. 64 | 25 | 3 | 2 | 26 | 26 | 24 | 2 | 21 | 47 | 47 |
| Перт Амбой, Н. Дж., від. 104 | 87 | 14 | 3 | 98 | | 68 | 30 | 76 | 174 | |
| Перт Амбой, Н. Дж., від. 155 | 145 | 18 | 8 | 155 | | 107 | 48 | 160 | 315 | |
| Перт Амбой, Н. Дж., від. 168 | 90 | 3 | 10 | 83 | 336 | 53 | 30 | 62 | 145 | 634 |
| Пікскил, Н. Й., від. 195 | 24 | — | — | 24 | 24 | 14 | 10 | — | 24 | 24 |
| Пеорія, Ілл., від. 190 | 12 | 2 | 3 | 11 | 11 | 5 | 6 | — | 11 | 11 |
| Питсбурґ, Па., від. 53 | 28 | 2 | 2 | 28 | | 19 | 9 | 24 | 52 | |
| Питсбурґ, Па., від. 96 | 86 | 23 | 5 | 104 | | 75 | 29 | 71 | 175 | |
| Питсбурґ, Па., від. 118 | 32 | 6 | 2 | 36 | | 32 | 4 | 10 | 46 | |
| Питсбурґ, Па., від. 258 | 12 | 2 | 1 | 13 | | 13 | — | 13 | 26 | |
| Питсбурґ, Па., від. 396 | 34 | 8 | 2 | 40 | 221 | 33 | 7 | 33 | 73 | 372 |
| Питсфілд, Масс., від. 150 | 10 | 3 | 2 | 11 | 11 | 9 | 2 | — | 11 | 11 |
| Портленд, Ореґон, від. 92 | 11 | 3 | 2 | 12 | 12 | 9 | 3 | — | 12 | 12 |
| Порт Джервис, Н. Й., від. 198 | 20 | 6 | 2 | 24 | 24 | 19 | 5 | 10 | 34 | 34 |
| Филаделфія, Па., від. 45 | 68 | 17 | 3 | 82 | | 63 | 19 | 29 | 111 | |
| Филаделфія, Па., від. 62 | 54 | 5 | 7 | 52 | | 45 | 7 | 28 | 80 | |
| Филаделфія, Па., від. 83 | 43 | 9 | 10 | 42 | | 29 | 13 | 37 | 79 | |
| Филаделфія, Па., від. 105 | 51 | 9 | 4 | 56 | | 49 | 7 | 19 | 75 | |
| Филаделфія, Па., від. 163 | 29 | 14 | 3 | 40 | | 34 | 6 | 23 | 63 | |
| Филаделфія, Па., від. 239 | 85 | 10 | 4 | 91 | | 84 | 7 | 47 | 138 | |
| Филаделфія, Па., від. 324 | 39 | 10 | 6 | 43 | | 30 | 13 | 34 | 77 | |
| Филаделфія, Па., від. 339 | 37 | 2 | 4 | 35 | 441 | 28 | 7 | 41 | 76 | 699 |
| Феникс, Ілл., від. 354 | 25 | 2 | 1 | 26 | 26 | 19 | 7 | — | 26 | 26 |
| Фениксвил, Па., від. 321 | 22 | 15 | 8 | 29 | 29 | 20 | 9 | 29 | 58 | 58 |
| Плейнсвил, Па., від. 48 | 41 | 2 | 7 | 36 | 36 | 26 | 10 | — | 36 | 36 |
| Провіденс, Р. Ай., від. 73 | 47 | 19 | 14 | 52 | | 39 | 13 | 20 | [illegible] | |
| Провіденс, Р. Ай., від. 177 | 30 | 19 | 2 | 47 | 99 | 20 | 27 | 16 | 63 | 138 |

(Дальше буде)

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

# ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ.

**Повість з галицького життя.**

(Продовження). (33)

Василь став хитати головою. Йому знову чорна хмара прислонила прояснившеся небо.

— Ми отче зробили рахунок без другої сторони. Не знаємо що скаже на це панна Ганя і її рідня.

— Вони всі скажуть те саме, що й я. Вони розумні люде, а Ганя вас любить. Коли ви во время оно серед некористних для них обставин так твердо стануди проти батька, то не можете сумніватися, що вона тепер вам відвдячиться, як ви потапаете і не відцураеться вас задля якихсь там гонорових примхів. Я піду сам до Підліських, а ви прийдіть там не пізнійше як за годину. Тимчасом обрийте собі лице, бо виглядаєте мов воскресший із гробу Лазар.

— Не хочу в місті показуватися. Всі цилюрики мені знакомі і певно вже про все знають.

— Та чого до цилюрика? Дам вам свою бритву і принесу води.

О. Дубовий полишив Василя самого при голенню, а сам вибрався до Підліської.

XI.

Підліським ані не снилося, що о. Дубовий прийде сьогодня до них з такою новиною. Вони дуже пильно заходились коло весілля, котре мало відбутись в неділю. О. Дубовий заговорив прямо:

— Не клопочтеся, кумо, весіллєм, воно мусить бути відложене.

— Батеньки! та чому Хиба старий хрін знову що видумав?

— Василева мати занедужала небезпечно на запаленне мізку. Годі, щоб вона на весіллю сина не була.

— Певно, певно. Та що її сталося? Буде в мене трохи шкоди, бо вже богато приладила. Яке щастє, що я ще курий та індиків не порізала і як раз сьогодня вечером мало це зробитися.

— Ну, ну, курам і индикам заспіваймо ще многоя літа. Хай потішаться цим світом.

— А недуга Павлихи, дуже небезпечна? Коби хоч не вмерла бідна.

— Усе у божих руках... та тут ще кумо, одна причина: старого Пандяка примкнули під млином.

На те якраз прийшла в хату Ганя і почула послідню фразу.

Підліську начеб громов вдарив. Вона хопилась за голову і скрикнула:

— Господи! така ганьба, сором, пропали ми... Щож тепер робити?

— Підіждати аж Павлиха подужае, а тоді весіллє. Що нас може це обходити, що якийсь там Павло Пандяк буде сидіти в кримінaлі за коні.

— За коні? Боже мій! Яка доля жде мою бідну дитину що влізе в гніздо конокрадів? то нечуване. В нашому роді не було ледачого чоловіка.

— Заспокійтесь, не хвилюйтесь, бо не договорилося до ладу. Не беріть собі цього так дуже до серця. Не чудуюся, що Павлиха від такого потрясення занедужала на запаленне мізку, але щоб ви так дуже з того щось собі робили, то чудуюся. Поперед усего, то не старий Павло Пандяк жениться з Ганею, а богослов Василь Пандяк. По друге старий відцурався свого сина і прогнав його з хати. Значить, що зносини між ними зірвані. Отож ваша дитина до його фамілії не піде, а навряд Василь пристане до Вашої родини. Якраз так написано в посланію апостола Павла, що муж покине вітця і матір і прилипне до жени.

Той аргумент найбільше переконав таку бобоиільну людину як Підліська. Видно, що воно не так погано, коли і св. апостол Павло таку можливість передбачив.

— А найважнійша річ, ми поспитаймо Гані, що вона скаже, бо то її дотичить — каже о. Дубовий.

На Ганю ця вістка не зробила великого враження. Від послідньої стрічи з старим вона його не злюбила, бо він її обидив і налякав своїми колючими очима. До того часу вона відносилась до його як до батька свого майбутнього чоловіка. Міркувала собі, що буде його невісткою, дитиною. Та коли він став її оглядати мов товарину виведену на ярмарок на продаж, та по хамськe торгувався за посаг, вона зміркувала, що він оден стає на перешкоді до її щастя з такої марної причини, як гроші. Від тої хвилі старий Пандяк став для неї людиною чужою, байдужою, та ще й ворожою. І тепер слухала вона подію з Пандяком зовсім байдужно начеб говорили про якогось иншого незнакомого хлопа, що вкрав коні і попав в кримінал.

Коли о. Дубовий звернувся до неї з питаннем, вона мала зараз готову відповідь.

— Що мене старий Пандяк обходить? Я знаю Василя, він чесна людина і ніхто про його лихого слова не скаже. Він мене любить і через те наразився на таке, що батько його прогнав з хати. А коли Василь на таке зважився для мене, то я не смію, не можу відтручувати його тепер, як він бідний так дуже потребує посторонної помочи. Помимо того, що з старим сталося, і станеться, я буду жінкою Василя.

О. Дубовий, якого лице яснілo, коли слухав тих слів устав зараз обняв Ганю і поцілував в чоло.

— Славно, люба дитин. Я того сподівався, і дуже радію що маю таку похресницю і пупільку. От розумец і серце. Бодай тебе Бог благословив.

Супроти такої рішучої заяви Гані, Підліська немала що говорити аж з годом каже:

— Та всеж воно мені страшно мені сідати до благословення побіч конокрада.

— Не будете сидіти побіч його, раз тому, що він заявив, що без інтерцизи на весіллю не буде, що він сина відцурався, а по друге тому, що він в часі весілля сидіти буде за решіткою.

— Треба буде зараз написати о тім до вуйка до Перемишля, бо обіцяв на весіллє приїхати і Ганю вінчати.

— Добре. Напишіть, що весілля відложене, бо матір молодого небезпечно занедужала, а більше ні слова.

(Дальше буде).